

שבועי של פסח: בנישואים מוצלחים זה אזכור באזכותה?

התורה קוראת לו 'חג המצות' ומעלה על נס את האמונה המוחלטת של בני-
ישראל בה'. ואילו בני-ישראל מכנים אותו 'חג הפסח', ומודים לה' על שדילג על
בתיאם להצילם מהמצרים.

וודקה בפסח בכל מחיר

בשנת 1920 נחקק בארצות הברית חוק מיוחד שאוסר על שתיית אלכוהול. החוק
הזה עמד בתוקפו במשך (כמעט) ארבע-עשרה שנה עד שהממשלה הגיעה למסקנה
שהחוק הזה הפך אנשים טובים וישרים למפירי חוק וסדר; לא רק ששתיית
האלכוהול לא נפסקה, אלא שבעקבות החוק הזה השוק השחור שגשג ופרח.

כאשר נחקק החוק הזה ועסקו בהגדרותיו ובגבולותיו, קבעו לכתחילה שלצורך
רפואה ולצורך דת מותר לכתחילה להשתמש באלכוהול. אני בטוח שבעקבות
הפרט הזה מספר המשתתפים בתפילות בבתי הכנסת גדל פי כמה וכמה, והרבה
אנשים הפכו לדתיים אדוקים? אולי משם נובע המנהג בבתי כנסת רבים לקיים
את התופעה שנקראת כיום "קידוש קלאב"? אותם אנשים שיוצאים בזמן הדרשה
של הרב ללגום כמה כוסיות 'לחיים' כדי שיהיה להם כוח להמשיך להתפלל?

כך או כך, אמריקה לא היתה הראשונה שהמציאה את הגלגל. כבר ברוסיה בזמן
הצאר הייתה תקופה שעל פי החוק היה אסור לשתות ולסחור במשקאות חריפים.

מסופר שפעם בליל התקדש חג הפסח, פנה רבי לוי יצחק מברדיטשוב לשמשו
וביקש ממנו ללכת להשיג עבורו מעט וודקה. השמש נחרד ונבהל: "רבי! פסח
היום!" אבל רבי לוי יצחק הורה לו: "תעשה מה שאני אומר לך, אני רוצה שתשיג
לי כעת לחיים!"

בלית ברירה הלך השמש לחפש קצת וודקה בבית יהודי סמוך, הוא נכנס לשם

ואמר שהוא צריך קצת וודקה בהשאלה. בעלי הבית השתוממו לראות יהודי מחפש וודקה בליל פסח. השמש היה מוכרח אפוא לגלות להם כי רבי לוי יצחק שלח אותו, והוא מעוניין בוודקה בכל מחיר! אבל גם כאשר הם שמעו זאת, ולמרות רצונם הגדול למלא את רצון הרבי, מכל מקום הם הודיעו בצער שהיות שעכשיו פסח אין להם ולו טיפה אחת של וודקה בבית. השמש חזר למעונו של הרבי והודיע לו שהוא לא מצא וודקה. הרבי שלח אותו לחפש וודקה בעוד בתים יהודיים בעיירה, אולם הוא שוב חזר על עקבותיו בידיים ריקות.

לאחר מכן אמר רבי לוי יצחק לשמש שעליו לצאת לחפש וודקה בבתיים של גויים בעיירה, אולי שם אפשר למצוא מעט יי"ש. הוא נכנס לבית הראשון וביקש וודקה. בעל הבית השיב לו שהיות ששתיית משקאות חריפים היא נגד החוק § אין לו וודקה בבית. אבל לאחר שהשמש הפציר בו רבות ואף הבטיח לו שהוא ישלם לו בעין יפה לאחר החג § כבר נמצא יי"ש למכירה מכל הסוגים ומכל המינים ומכל הבא ליד § השמש חזר לרבי לוי יצחק והודיע לו שאם הרבי מעוניין ביי"ש § אפשר אכן להשיג זאת אצל השכן הגוי.

עמד רבי לוי יצחק ליד שולחן הסדר ופנה אל הקב"ה: "רבונו של עולם, ראה איזה עם נפלא יש לך! הצאר הרוסי אסר על כל תושבי המדינה לצרוך אלכוהול ויש לו צבא ומשטרה שבאמצעותם הוא מקפיד על שמירת החוק הזה ומי שנתפס עובר על החוק משלם קנס ומושלך לכלא, ואף-על-פי-כן בעבור כמה רובל ניתן להשיג אלכוהול בכל כמות שתרצה. ואילו אתה § רבש"ע § שאין לך צבא ואין לך משטרה לא קנס ולא בית כלא, רק כתבת בתורתך שאסור לאכול חמץ, ומכל-מקום בעד כל הון שבעולם אי אפשר למצוא טיפת וודקה בשום בית יהודי!"

זה היה הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב, אוהב ישראל נפלא שחיפש ומצא תמיד בכל דרך ללמד סנגוריה על עם ישראל. כמו שהרבי מביא שרבי לוי יצחק התבטא פעם כי "אם יעמידו בפניו ברירה להיות לבדו בגן עדן או להיות בגיהנום אבל יחד עם עוד יהודים, הוא יבחר להיות בגיהנום העיקר להיות יחד עם עוד יהודים". (תו"מ תשי"ג ח"א עמ' 337).

למי הקרדיט?

לחג הפסח ישנו כמה שמות: חג המצות, זמן חרותנו, חג הפסח. עם ישראל בהמוניו נוהג לקרוא לחג הזה "חג הפסח". כך נהגו גם חכמי המשנה והגמרא שסדרו את "מסכת פסחים" וקבעו "סדר ליל פסח" וכו' § הכל מסביב לשם 'פסח'.

אולם בתפילה כשאנו מזכירים את החג הזה, אנו קוראים לו "חג המצות" וכך הוא נזכר בתורה באופן עקבי בחומש שמות: "את חג המצות תשמור" (שמות כ"ג ט"ז), או בחומש דברים: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך² בחג המצות" (דברים ט"ו ט"ז).

הרבי מביא (בלקו"ש חי"ב עמ' 160) את ההסבר של רבי לוי יצחק מברדיטשוב שענין זה מבוסס על הפסוק "אני לדודי ודודי לי"³ אצל בני זוג שיש להם נישואים טובים וחיוביים, תמיד תשמע את הבעל משבח את אשתו ונותן לה את הקרדיט על כך שהיא זו ש"מחזיקה" את הבית בעשרת אצבעותיה. כשאתה מחמיא לבעל על ההתנהגות של הילדים שלו שהם מנומסים וכו', התגובה שלו פעמים רבות היא: "הכל בזכות אשתי! היא זו שמגדלת אותם והיא זו שמחנכת אותם!" וכך גם להפך, אתה מעניק מחמאה לאשה והרבה פעמים היא נותנת את הקרדיט לבעלה.

זה מה שקורה כאן בנישואין שלנו⁴ כנסת ישראל⁵ עם הקב"ה; כשאנו אומרים את המילה "מצות"⁶ מה זה מזכיר לנו? זה מזכיר לנו את העובדה שבני ישראל יצאו ממצרים ולא הכינו לעצמם צידה לדרך, ולכן "ויאפו את הבצק⁷ עוגות מצות", מדוע הם לא הכינו לעצמם צידה לדרך? הלא הם ידעו מראש שהם עתידים לצאת ממצרים, שהרי כבר בראש חודש ניסן נאמר להם שהם יוצאים ממצרים!?

התשובה היא: כי הם האמינו בישועת ה', הם בטחו בה' שהוא יספק להם את כל צרכיהם! הם לא שאלו איך נשיג חיתולים עבור התינוקות והיכן נקנה תרופות להורים המבוגרים שלנו, אלא הם הלכו אחרי משה בלב בטוח שהוא כבר ידאג להם להכל. וכמו שהנביא ירמיהו אומר: "זכרתי לך חסד נעורידך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיהו ב, ב).

לכן בתורה שניתנה לעם ישראל על-ידי הקב"ה הוא קורא לחג הזה תמיד "חג המצות", כדי להזכיר ולשבח את ישראל על כך שהיה להם את הביטחון לצאת ממצרים ללא דאגה.

אולם עם ישראל לעומת זאת נוהג לקרוא לחג זה בשם "חג הפסח", כי זה מזכיר לנו שהקב"ה "פסח" ודילג על בתי בני ישראל במצרים ולא פגע בנו במכת בכורות כאשר לא היה בית בכל מצרים אשר אין שם מת, הרי שמבני ישראל לא נפגע אף אחד.

בנישואים מוצלחים, כאמור, הבעל נותן לאישה את הקרדיט והאישה נותנת את

הקרדיט לבעלה. ככל שאנו ניתן לה' 'קרדיט' על כל מה שהוא נותן ומעניק לנו, כך הוא ייתן לנו יותר קרדיט על מה שאנחנו עושים.